Protestantse Gemeente Maarssen

Beleidsplan 2026-2031

Inhoudsopgave

De basis van ‘samen Protestantse Gemeente Maarssen’ 4
Start en uitgangspunten 4
Doel en visie 6
Het voortraject 7
Plan van aanpak 7
Samenwerken binnen de verschillende werkvelden 9
Erediensten 9
Visie en verlangen 9
Mogelijkheden 9
Concretisering 9
Vorming & toerusting 11
Visie en verlangen 11
Mogelijkheden 12
Concretisering 12
Jeugdwerk 13
Visie en verlangen 13
Mogelijkheden 14
Concretisering 14
Seniorenwerk 15
Visie en verlangen 15
Mogelijkheden 15
Concretisering 16
De missionaire en diaconale roeping 17
Visie en verlangen 17
Mogelijkheden 17
Concretisering 18
De materiële zaken 19
Visie, verlangen en mogelijkheden 19
Mogelijkheden 19
Concretisering 20
Andere vormen van samenwerking 22
Predikanten 22
Vertrouwenspersonen 22
Veilige kerk 22

Communicatie 23
Evaluatie en bijstellen 24
Bijlage 1: Ledenstatistiek PGM 25

De basis van ‘samen Protestantse Gemeente Maarssen’

Start en uitgangspunten

Met ingang van 10 januari 2015 zijn de Hervormde gemeente te Maarssen en de Gereformeerde kerk te Maarssen verenigd tot een protestantse gemeente. Vanaf dat moment is men verder gegaan als Protestantse Gemeente Maarssen, die bestaat uit drie wijkgemeenten:

- de protestantse wijkgemeente De Ark
- de protestantse wijkgemeente Ontmoetingskerk
- de protestantse wijkgemeente Ichthus

De vorming van één protestante gemeente (met wijkgemeenten) is niet slechts een pragmatische keuze geweest, maar wordt binnen de Protestantse Kerk in Nederland sterk aangemoedigd omwille van de eenheid van Christus:

> *Span u in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren die de Geest u geeft: één lichaam en één geest, zoals u één hoopt hebt op grond van uw roeping, één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is* (Efeziërs 4,3-4 - NBV ’21).

Het samen geloven en samen gemeente zijn begint niet bij het elkaar opzoeken, maar bij de HEER die zijn kerk roept en ‘vergadert’ (= bij elkaar brengt) en die de geroepen gelovigen aan elkaar geeft. Zoals is verwoord in de kerkorde van de PKN (artikel III,1):

> *Vanwege Gods genade en krachtens zijn verbond worden gemeenten vergaderd rondom Woord en sacramenten*.

Binnen een gemeente gaat het daarom niet allereerst om ons vergaderwerk en waar-mogelijk-krachten-bundelen, maar *worden wij vergaderd en zijn wij daardoor aan elkaar gegeven*. Het kerk-zijn en de gemeentevorming vindt plaats dankzij *Gods genade* en in het kader van *Gods verbond*.

Dit beleidsdocument vormt de basis voor hoe wij in de komende jaren (2026 – 2031) het samenleven als Protestantse Gemeente Maarssen (voortaan afgekort als: PGM) willen vormgeven. Het zoeken naar hoe wij samen PGM kunnen zijn zien wij allereest als onze **roeping** van Godswege en ook als concrete uitwerking van het belijden van de Protestantse Kerk in Nederland (zie: boven).

Daarnaast beseffen wij dat door de actuele ontwikkelingen er in zekere zin ook een **noodzaak** is om elkaar (nog meer) op te zoeken en samen te werken als wijkgemeenten: de PGM laat een jaarlijkse daling van ledenaantallen zien van 3%.[1] Vanwege het dalende ledenaantal en ook vanwege stijgende kosten (salariskosten en kosten gebouwenbeheer) is het aantal FTE’s van predikanten en kerkelijk werkers in de afgelopen jaren gedaald (2015: 4,4 FTE, 2026: 3,0-3,6 FTE). Dat er sprake is van minder leden en ook minder betaalde krachten zorgt tevens voor een

[1] Voor de ledenaantallen door de jaren heen, leeftijdsopbouw, aantal leden per wijkgemeente, zie bijlage 1: ‘Ledenstatistiek PGM’

grotere werklast voor de (leden van de) wijkgemeenten. Conclusie: de argumenten stapelen zich op om meer van elkaars gaven, talenten en (materiële) voorzieningen gebruik te maken.

Maar samenwerken kan ook gewoon **praktisch** zijn. Binnen de PGM is al een aantal mooie vormen van samenwerken aanwezig: een gezamenlijk kerkblad (Kerk op Weg), gezamenlijke diaconale acties, enkele specifieke gezamenlijke samenkomsten (bijv. de vespers in de Lijdenstijd) en gezamenlijke diensten in de koudere wintermaanden.

Maar naast deze principiële en praktische argumenten om samen te werken, is het ook goed om niet *alle* pijlen op mogelijke samenwerking te richten.

We moeten namelijk allereerst niet in de kramp schieten van de krimp. Getallen kunnen verlammend werken en de blikveld op het gemeente-zijn vernauwen. Er zijn meer argumenten bij het maken van keuzen, dan alleen de jaarrekening. Daarbij kunnen wij met dankbaarheid vermelden dat de financiën op dit moment (2026) nog gezond zijn. Het is daarom goed om met elkaar een bepaalde ontspanning te koesteren in het nadenken over samenwerking.

Daarnaast is samenwerken niet altijd lonend. Er zijn tal van praktische redenen om nauwer samen te werken, maar er zijn ook praktische redenen om niet altijd samen te werken. ‘Samenwerken’ is geen toverwoord. Samenwerken vraagt bijvoorbeeld vaak extra overleg. De afstand tussen ‘de vrijwilliger en zijn/haar motivatie’ en ‘het gewenste doel’ kan ook groter worden. Cultuurverschillen kunnen in de weg zitten.

Wat hierbij aansluit: de drie wijkgemeenten hebben allemaal een bepaalde eigenheid: iedere wijkgemeente heeft een eigen manier van vieren, leren, dienen en delen. Binnen de PGM is afgesproken dat wij elkaar vooral ook de ruimte willen geven om op de eigen manier deze bekende vierslag van het gemeenteleven (vieren – leren – dienen – delen) vorm te geven.
Het is dus niet te bedoeling dat er puur om financiële redenen gezamenlijke diensten zullen worden gehouden. Er moet sprake zijn van een ander / dieper verlangen naar samen-vieren zijn dan alleen de (gas)rekening. En in het jeugdwerk zou kunnen worden samengewerkt, maar naast praktische redenen (‘de aantallen jongeren bundelen’, ‘gebruik maken van elkaars faciliteiten’) is het ook goed om aandacht te hebben voor de verschillende accenten in geloofsoverdracht.

De afzonderlijke wijkgemeenten hechten eraan dat de eigenheid van het gemeentezijn (de eigen manier van vieren – leren – dienen – delen) niet in verdrukking komt. Extra zorg voor deze eigenheid is ook geboden, omdat de verbondenheid van de huidige wijkgemeenten in de afgelopen decennia (in de vorm van ‘Hervormd wijk 1’ & ‘Hervormd wijk 2’, en ook ‘de Hervormde gemeente Maarssen’ en de ‘Gereformeerde Kerk Maarssen’) soms ook spanningsvol is geweest. En daarnaast is binnen de wijkgemeenten van de PGM ook sprake van verschillende kerkelijke culturen (wat betreft organisatie, leidinggeven en het nemen van beslissingen) die soms met elkaar kunnen botsen.
Er wordt in dit beleidsdocument daarom geen stip op de horizon geformuleerd wat betreft de samenwerking binnen de PGM. Er worden verlangens uitgesproken, mogelijkheden (en onmogelijkheden) benoemd en kleine(re) stappen voor de komende jaren gezet. Deze kleinere stappen zullen vervolgens met elkaar worden geëvalueerd: wat is goed gegaan? Wat kan worden doorontwikkeld? Waar zijn wij op grenzen gestuit?

Doel en visie

In dit beleidsdocument wordt de zoektocht naar nadere samenwerking binnen de PGM tamelijk **pragmatisch** ingezet. Dat heeft te maken met bovengenoemde argumenten om enige voorzichtigheid in de samenwerking te betrachten, n.l.: de verschillende kerkelijke culturen van de drie wijkgemeenten, het verlangen naar een stukje 'eigenheid' in leren-vieren-dienen-delen en de plaatselijke kerkelijke geschiedenis van de afgelopen decennia. Het voelt als een stap te ver om een alomvattende visie te formuleren en een groot samenwerkingstraject uit te rollen. Bovendien vormt dit beleidsdocument het eerste gezamenlijke document van de drie wijkgemeenten, nadat in 2015 het besluit tot vereniging van de Gereformeerde kerk Maarssen en de Hervormde gemeente Maarssen is ondertekend. Heel eenvoudig geformuleerd: 'laten wij dan maar gewoon ergens beginnen' in de hoop dat (de manier van) het samenwerken steeds meer profiel zal krijgen.

Hoewel pragmatisch van insteek, kent onze zoektocht naar samenwerken als PGM wel een bepaalde richting en afbakening. Het is niet de bedoeling dat wij 'gewoon wel zien waar het naar toe gaat', maar wij willen ons op onze zoektocht laten leiden door een aantal kernwaarden die zijn aangereikt vanuit de Protestantse Kerk in Nederland. In de nota *Kerk 2025: Waar een Woord is, is een weg* (2015) is als agenda voor de kerk van de toekomst onder andere het volgende aangegeven:

- *'Het is duidelijk dat we niet allemaal op dezelfde manier geloven. We hebben elkaar echter wel nodig om tot een hernieuwd inzicht in de bevrijdende kracht van het evangelie, het Woord van God en de christelijke traditie te komen.'*[2]
- *Nauw verbonden hiermee is het thema van de geloofsoverdracht. Hoe dragen we het geloof over aan onze kinderen, en hoe wijden we hen in de wereld van de christelijke traditie in?*[3]
- *Een belangrijke vraag is wat plaatselijk nodig is om gemeente te zijn. Gegeven het feit dat de vergaderdruk en de organisatiegraad eerder te hoog dan te laag zijn, is het de kunst om een minimale structuur te vinden die nodig is om het evangelie te horen, te delen, een geloofsgemeenschap te zijn en getuige te zijn van God in deze wereld. Wat kunnen we daarbij missen, en wat willen we behouden of moeten we juist verwerven?*[4]
- *Te vaak nog leven gemeenten van onze kerk afgezonderd van die van andere kerken. In eigen land willen we de ontmoeting en het geloofsgesprek met broeders en zusters uit andere kerken blijven zoeken en daar nog meer op inzetten. Dat geldt ook voor verdere samenwerking en eenheid*.[5]

Daarnaast worden in deze nota drie sleutelwoorden beschreven voor de reorganisatie van de kerk, namelijk: *transparantie, ruimte en eenvoud*.

> Transparantie: *in de eerste plaats zal de inrichting van de kerk zo transparant mogelijk moeten uitdrukken wat de basics van de kerk zijn. (...) Op een of andere manier is een te 'dikke' organisatie ontstaan die dreigt doel in zichzelf te worden. Een lichtere vorm is*

[2] *Kerk 2025: Waar een Woord is, is een weg*, p. 9 (In gesprek over de nota 'Kerk2025 – Waar een Woord is, is een weg' | Protestantse Kerk in Nederland)
[3] Idem, p. 9
[4] Idem, p. 10
[5] Idem, p. 11

nodig die voortdurend is gerelateerd aan de kern van kerkzijn: het evangelie, de geloofsgemeenschap en de zending van de kerk.[6]
Ruimte: *in de tweede plaats zal de inrichting maximaal ruimte moeten geven aan de kerk en met name aan de plaatselijke gemeente.*[7]
Eenvoud: *de inrichting zal eenvoudig moeten zijn*.[8]

Aangesproken door de Bijbelse oproep tot eenheid, uitgedaagd door de actuele situatie en geïnspireerd door de nota 'Kerk 2025' willen wij hoopvol en in vertrouwen op de HEER deze eenheid met elkaar zoeken en vorm proberen te geven.

Het voortraject

In de afgelopen jaren (2023-2024) hebben er tijdens de vergaderingen van de Algemene Kerkenraad (AK) verkenningen plaatsgevonden. Tijdens elke vergadering van de AK is een aspect van het gemeente-zijn besproken met als doel om elkaar als wijkgemeenten nader te leren kennen. De aspecten van het gemeente-zijn die de revue zijn gepasseerd, zijn: ouderenwerk, kinderwerk, jongerenwerk en vorming & toerusting
De verkennende gesprekken tijdens de vergaderingen van de AK hadden een vaste vorm door bij elk aspect van het gemeentewerk steeds drie vragen terug te laten komen:

- Waar zijn jullie als wijkgemeente dankbaar voor?
- Wat zijn zorg- en aandachtspunten wat betreft dit stukje gemeentewerk?
- Wat zijn jullie verlangens wat betreft dit stukje gemeentewerk?

Ter afronding van deze verkennende gesprekken is er ook een gesprek gehouden over het 'élan' van ons als leden van de AK, aan de hand van de vragen:

- Welke droom, aspiratie of geloofsverlangen moet door alles heen meegedragen worden?
- Wat zou je willen bereiken als PGM?
- In welke valkuil wil je vooral niet stappen?

Naast deze verkennende gesprekken als vast agendapunt voor de vergadering van de AK is bij de opening van de vergadering ook steeds met elkaar het gesprek gezocht over een Bijbelgedeelte, een geloofsthema, of een onderdeel van het kerkelijk jaar ('hoe geven jullie Eeuwigheidszondag gestalte?', 'wat gebeurt er binnen jullie wijkgemeente tijdens de 40 dagentijd?).

Plan van aanpak

Vanuit de verkenning van de verschillende aspecten van het gemeente-zijn willen wij in het nu volgende beschrijven hoe wij de samenwerking nader vorm willen geven. Wij gaan daarbij – zoals beschreven onder 'nadere bepaling van ons doel' tamelijk pragmatisch te werk. Per werkveld zal in het vervolg van dit beleidsdocument worden aangegeven

1. wat wij willen (*visie en verlangen*),
2. waar wij mogelijkheden zien (*mogelijkheden*) en
3. hoe wij dat concreet zullen invullen (*concretisering*).

[6] Idem, p. 18
[7] Idem, p. 19
[8] Idem, p. 19

Onder (1) *visie en verlangen* zal niet alleen een aantal punten worden opgesomd betreffende de huidige stand van zaken, maar ook (zo nodig) een korte argumentatie worden gegeven: waarom is dit ons gezamenlijke verlangen? Waarom ervaren wij dat als belangrijk?

Onder (2) *mogelijkheden* zal uiteen worden gezet wat wij wel en wat wij niet als mogelijkheden zien. We beseffen dat wij in dit stadium van samen optrekken ook bepaalde dingen moeten laten rusten. 'Niet alles wat kan, hoeft ook'.

Onder (3) *concretisering* zal worden benoemd waar wij in 2026-2031 concreet werk van willen maken. Onder *concretisering* worden 'visie en verlangen' en 'mogelijkheden' dus met elkaar verbonden en zullen stappen worden benoemd die groot genoeg zijn om verschil te maken, maar die klein genoeg om onszelf niet te overvragen.

Samenwerken binnen de verschillende werkvelden

Erediensten

Visie en verlangen

De kerkdiensten vormen het hart van de (wijk)gemeente. In de kerkdiensten wordt dan ook misschien nog wel het meest zichtbaar waarin de ene wijkgemeente verschilt ten opzichte van de andere wijkgemeente. Het is daarom belangrijk om elkaar volop de ruimte te geven om de diensten op de eigen wijze vorm te blijven geven, zonder dat dit onder druk komt te staan door besluitvorming tot nadere samenwerking.

Bovendien kennen de drie wijkgemeenten hun eigen vormen van samenwerking in erediensten:

- wijkgemeente De Ark houdt gezamenlijke diensten en vieringen met de Verrijzeniskerk (RKK)
- wijkgemeente Ontmoetingskerk houdt gezamenlijke diensten en vieringen met de Heilig Hart kerk (RKK)
- wijkgemeente Ichthus belegt met regelmaat gezamenlijke diensten met cgk-gemeente De Hoeksteen en jaarlijks wordt er door wijkgemeente Ichthus ook een dienst gezamenlijk gehouden met evangelische gemeente 'Levend Water' en cgk-gemeente De Hoeksteen.

Daarnaast houden wijkgemeente De Ark en wijkgemeente Ontmoetingskerk ook gezamenlijke diensten (zes diensten per jaar)

Positief aan het gezamenlijk vieren is de onderlinge ontmoeting. De eerste gezamenlijke dienst met drie wijkgemeenten (mei 2025) werd als bijzonder goed ervaren. Door de gezamenlijke diensten leert men elkaar en elkaars geloofsbeleving ook nader kennen.
Wel moet gezegd worden dat niet iedere regelmatige kerkganger ook de gezamenlijke diensten lijkt te bezoeken.

Mogelijkheden

De al bestaande samenwerkingen maken dat er (vooralsnog) niet heel veel ruimte en is om als wijkgemeenten nog intensiever gezamenlijke diensten te beleggen. Toch denken we dat het goed is om extra mogelijkheden te zoeken.

Concretisering

Voor de jaren 2026-2031 hebben wij als voornemen:

1. *Gezamenlijke diensten*. Twee keer per jaar zal een kerkdienst met de drie wijkgemeenten gezamenlijk worden gehouden, waarbij de desbetreffende 'PGM-dienst' het karakter van een jongerendienst heeft (gericht op kinderen, tieners of oudere jongeren) of waarbij de dienst opgezet wordt rond een (samenbindend) specifiek thema. In deze gezamenlijke diensten zullen zoveel mogelijk de eigen voorgangers samen voorgaan. Na de gezamenlijke dienst zal er een moment van nadere ontmoeting worden georganiseerd, in de vorm van samen-koffiedrinken, een verdiepend gesprek, of een andere vorm.
2. *Gezamenlijke zangdiensten*. Zowel wijkgemeente De Ark als wijkgemeente Ichthus beleggen met enige regelmaat zangdiensten op de zondagavond (Ark: 10 x per jaar, Ichthus: 4-5 x per jaar). Wijkgemeente De Ark en wijkgemeente Ichthus stemmen met

elkaar af dat deze diensten niet op dezelfde zondagen zullen plaatsvinden, zodat men geen concurrent van elkaar zal zijn. Daarnaast zal vanaf 2027 een van de zangdiensten van de Arkgemeente tot een gezamenlijke zangdienst worden gemaakt: kerkenraadsleden van beide wijkgemeenten zijn ambtelijk aanwezig, de kerkdienst van Ichthus zal komen te vervallen en de leden van Ichthus worden uitgenodigd voor deze zangdienst in de Ark.

Vorming & toerusting

Visie en verlangen

Aan Vorming & toerusting wordt binnen de wijkgemeenten vooral aandacht gegeven met het oog op de eigen uitdagingen, dynamiek en behoeften binnen de wijkgemeente. Terwijl binnen wijkgemeente Ichthus veel aandacht uitgaat naar (diverse vormen van) Bijbelstudie, richt men zich binnen wijkgemeente Ontmoetingskerk sterker op cultuur en literatuur.
Binnen wijkgemeente Ichthus is het kringwerk sterk vertegenwoordigd: er zijn zo'n acht kringen, waarbinnen Bijbelstudie, (geloofs)gesprek en onderlinge ontmoeting worden vormgegeven.
Ook binnen wijkgemeente De Ark zijn recent enkele 'geloofs- en Bijbelkringen' gestart. Men hoopt dat deze (kring)vorm ook openingen geeft om mensen van buiten, die belangstelling hebben voor het Evangelie, een plekje te geven. Er zijn daarnaast binnen wijkgemeente De Ark ook andere kring(vormen): een charismatische kring, een filosofische gesprekskring en een kring die na de bijbel in één jaar gelezen te hebben, nog een aantal verdiepingsonderwerpen bespreekt.
Binnen de Ontmoetingskerk ligt er minder nadruk op het kringwerk. Er is één vaste kring ('de Ontmoetingsgroep'), maar daarnaast wordt er zo nu en dan ad hoc een kring opgezet. In 2025 heeft een leeskring o.l.v. de predikant gedraaid, waar veel animo voor was. Bij 'toerusting' wordt binnen de Ontmoetingskerk ook gekeken om de brug te slaan naar mensen buiten de gemeente, bijvoorbeeld door het 'Soepuurtje'.

Het veld van Vorming & Toerusting is uiteraard breder dan kringwerk: het betreft ook bijvoorbeeld toerusting van gemeenteleden met een taak of functie of van bepaalde doelgroepen binnen de gemeente (bijvoorbeeld 'echtparen' of 'ouders van tieners').
In het toerusten van gemeenteleden is er nog weinig sprake van gezamenlijk optrekken van de drie wijkgemeenten. Enerzijds valt dit te verklaren doordat er vaak wordt ingespeeld op specifieke behoeften en uitdagingen binnen de eigen wijkgemeenten. Anderzijds bestaan er ook verschillende samenwerkingsvormen op het gebied van toerusting buiten de PGM. Soms wordt er bijvoorbeeld een gezamenlijke toerustingsavond gehouden door wijkgemeente Ichthus en cgk-gemeente De Hoeksteen. Ook wordt de Alphacursus sinds enkele jaren opgezet binnen bestaande verbanden: wijkgemeente Ontmoetingskerk organiseert de Alphacursus met geloofsgemeenschap Heilig Hart (RKK), terwijl wijkgemeente Ichthus deze organiseert met cgk-gemeente De Hoeksteen. En tenslotte wordt er ook toerusting gegeven vanuit diverse andere kerkelijke gremia, onder andere: de regioavonden van classis Utrecht (PKN), of de 'minicolleges' georganiseerd vanuit de Verrijzeniskerk.
Er vindt op meerdere plekken en op meerdere manieren toerusting en vorming plaats. Om deze reden is het niet altijd nodig om het initiatief tot gezamenlijke Vorming & Toerusting vanuit de wijkgemeente of de PGM te laten komen.

Zo nu en dan wordt er op het werkveld Vorming & Toerusting binnen de PGM wel initiatief genomen: in 2024 werd vanuit de Ichthusgemeente een toerustingsavond gehouden voor ouders, waarbij ook de andere wijkgemeenten werden uitgenodigd. En vanuit de Arkgemeente gaat jaarlijks de uitnodiging uit om hun filmavonden te komen bezoeken. Ook werken de vertrouwenspersonen van de wijkgemeenten samen op het gebied van toerusting voor hun taak.

Op dit moment vindt er samenwerking binnen Vorming & Toerusting plaats op gebieden als:

- vorming en toerusting voor de vertrouwenspersonen
- een jaarlijkse gezamenlijke ambtsdragersbijeenkomst voor alle ambtsdragers van de PGM en pg Tienhoven
- filmavonden in de Ark

- Alphacursus (De Alphacursus valt binnen het werkveld Vorming & Toerusting als ook binnen het werkveld ‘diaconaal en missionair’.)

Mogelijkheden

We zien voor de komende jaren geen sterke noodzaak om op het terrein van Vorming & Toerusting veel meer met elkaar samen te werken, omdat:

- een aanzienlijk deel van Vorming & Toerusting zich richt op de behoeften en uitdagingen binnen de eigen wijkgemeenten
- er wat betreft Vorming & Toerusting ook andere samenwerkingsverbanden zijn dan de PGM en er vanuit andere kerkelijke organisaties en gremia ook een aanbod van Vorming & Toerusting wordt gedaan.

Wel is het belangrijk om als afzonderlijke wijkgemeenten bij elke vorm van Vorming & Toerusting de vraag te stellen of het nuttig zou kunnen zijn om hierbij de andere wijkgemeenten te betrekken. Het kan immers niet zo zijn dat de uitdagingen en behoeften van de ene wijkgemeente totaal geen overlap vertonen met de uitdagingen en behoeften van een andere wijkgemeente.

Concretisering

We doen geen concrete voorstellen voor nadere samenwerking op het gebied van Vorming & Toerusting, maar spreken het verlangen uit dat bij elke vorm van Vorming & Toerusting binnen de wijkgemeenten zal worden gekeken of men met deze activiteit of dit idee ook de andere wijkgemeenten zou kunnen dienen.
Het is goed om elkaar van bepaalde vormen van Vorming & Toerusting op de hoogte te stellen en uit te nodigen.

Vanuit de Algemene Kerkenraad zal daarnaast ook worden gekeken op welke terreinen er voor de drie wijkgemeenten Vorming & Toerusting nodig zal zijn en hoe dit concreet uitgewerkt zal kunnen worden. Een van de ideeën die is geopperd binnen een van de wijkgemeenten (2026) is bijvoorbeeld het opzetten van een gezamenlijke gespreksgroep.

Jeugdwerk

Visie en verlangen

Jongerenwerk is, zoals veel onderdelen van het gemeente-zijn, maatwerk. De aantallen jongeren kunnen immers van jaar tot jaar verschillen, de ene groep jongeren is de andere niet en de leefwereld van jongeren is dynamisch. Mede hierdoor is er binnen elke wijkgemeente een eigen stukje jeugdwerk opgezet, specifiek voor de eigen doelgroep. Een andere reden waarom het jeugdwerk binnen de drie wijkgemeenten van elkaar verschilt, is dat de uitgangspunten voor jeugdwerk wat verschillen. Terwijl binnen de Ontmoetingskerk de nadruk vooral ligt op contact en ontmoeting, ligt er binnen de Ichthusgemeente een wat sterker accent op geloofsoverdracht. Dit laatste wordt binnen wijkgemeente Ichthus bijvoorbeeld vormgegeven door de catechisaties.

Op dit moment (medio 2026) vindt het volgende jeugdwerk binnen de wijkgemeenten plaats:

	Ark	*Ichthus*	*Ontmoetingskerk*
Peuters		Bijbelvertelling op de crèche tijdens de kerkdiensten.	Kerk op schoot (6 x per jaar)
Kinderen	Kindernevendienst Basiscatechese voor groep 7-8 (8 x binnen 2 jaar, tijdens de kerkdienst)	Zondagschool (= kinder-nevendienst)	Kindernevendienst Kliederkerk (2 x per jaar)
Tieners	Tienergesprek (elke zondag tijdens de dienst), Tiener XL (6 x per jaar, tijdens de dienst) Enkele tieneractiviteiten over het jaar verspreid	Catechisatie (tweewekelijks) Time for Teens (12-15 jr., tweewekelijks) Jeugdverenging Yonah (v.a. 16. jr, tweewekelijks)	'Honkers' (maandelijks) Tieners & Taart (maandelijks)
Jongvolwassenen		Catechisatie (tweewekelijks) Jeugdverenging Yonah (v.a. 16. jr, tweewekelijks)	17+ groep (1 x per zes weken)

Toch lijkt het ons goed om in de komende jaren te onderzoeken of binnen het jeugdwerk niet meer verbondenheid en samenwerking gezocht kan worden, om de volgende redenen:

1. Het is heel belangrijk dat kinderen en tieners andere leeftijdsgenoten ontmoeten die ook geloven en betrokken zijn bij een kerk. Deze ontmoeting met leeftijdsgenoten staat echter onder druk door het afnemend aantal betrokken jongeren. Binnen elke wijkgemeente is het aantal jongeren in de diverse leeftijdsgroepen beperkt.
2. Doordat jongeren steeds meer een minderheid vormen binnen het geheel van de gemeente, bestaat het gevaar dat men zich niet meer thuis voelt binnen de gemeente en dat de band met de gemeente snel losser wordt. Het is echter juist zo belangrijk om als verschillende generaties met elkaar te leren optrekken.
3. Jongeren en jongere volwassenen 'hebben veel minder' met kerkmuren dan de generaties boven hen. Terwijl er een halve eeuw geleden nog haarfijn uitgelegd kon worden wat 'gereformeerd' is en wat 'hervormd' is, zijn deze namen voor jongeren weinigzeggend.

Mogelijkheden

Er zijn binnen het tienerwerk in de afgelopen jaren al diverse momenten van samenwerking geweest. Ook zoeken tieners vanuit verschillende wijkgemeenten elkaar op in het jeugdwerk. Er is dus al een aantal bruggetjes gebouwd. In de komende jaren willen wij onderzoeken of wij hier een aantal vervolgstappen in kunnen maken. Daarbij is het belangrijk dat eerst binnen het jeugdwerk wordt gesproken over de uitgangspunten en visie op het jeugdwerk: heeft men een gedeelde visie op wat men de jongeren wil meegeven en waar men jongeren in wil laten delen? (Denk aan de verhouding tussen vorming en ontmoeting, activiteiten tijdens de kerkdienst of activiteiten buiten de kerkdienst, de mogelijke Godsbeelden en manieren van geloofsinvulling.) Als er voldoende overeenstemming blijkt te zijn wat betreft uitgangspunten en visie, kan men vervolgens overgaan tot concretiseren van de samenwerking. *N.b.: wij hoeven niet te streven naar een volledig eensluidende visie op het jeugdwerk of een volledige samenwerking. Samenwerking is geen doel op zich, het gaat erom hoe wij het beste onze (groepen) jongeren kunnen ondersteunen en begeleiden in hun persoonlijke geloof en hun verbondenheid met de gemeente.*

Uit ervaring is bekend dat het jeugdwerk van de verschillende wijkgemeenten en ook de jongeren zelf soms lastig samen te brengen zijn. De gezamenlijkheid valt eigenlijk niet van bovenaf te organiseren, maar moet van onderaf (= vanuit de jongeren zelf) groeien. Natuurlijke verbanden (o.a. school, sport) zijn daarbij van groot belang. Gelukkig zien wij dat die natuurlijke verbanden er soms zomaar voor kunnen zorgen dat jongeren met elkaar meegaan naar het jeugdwerk van een van de wijkgemeenten en daar dan sterk betrokken raken.

Kinderwerk is een lastig thema wat betreft samenwerking. Dat heeft ermee te maken dat binnen elke wijkgemeente het kinderwerk zich met name concentreert op de kindernevendienstactiviteiten. Aangezien binnen de PGM de wijkgemeenten meestal eigen diensten organiseren, vindt ook de kindernevendienst binnen de wijkgemeenten los van elkaar plaats. Wel is het mooi om op te merken dat binnen elke wijkgemeente de kindernevendienst / zondagsschool werkt met dezelfde methode: Biblebasics (Nederlands Bijbel Genootschap).

Concretisering

- Het kinderwerk vindt (om bovengenoemde redenen) veelal afzonderlijk in de wijkgemeenten plaats. Bij andere activiteiten dan de kindernevendienst / zondagsschool zal echter steeds gekeken worden of ook de kinderen en jongeren van andere wijkgemeenten kunnen worden uitgenodigd. Denk bijvoorbeeld aan de Kliederkerk.
- Voor met name het kinderwerk is het belangrijk dat de leidinggevenden van de wijkgemeenten het contact met elkaar zoeken. Wat het jongerenwerk betreft (de tieners en oudere jongeren) zal sterker worden geleund op de onderlinge verbindingen die er tussen de jongeren zelf zijn.
- In de komende jaren zullen de jeugdleiders van de verschillende wijkgemeenten met elkaar in gesprek gaan over de uitgangspunten van het jeugdwerk en over mogelijke stappen tot nadere samenwerking.
- Van de twee gezamenlijke PGM-diensten per jaar zal in ieder geval één dienst in het bijzonder op de jongeren (kinderen, tieners of oudere jongeren) zijn gericht.
- De Algemene Kerkenraad ziet voor zichzelf vooral een faciliterende rol: de zorg voor locaties, het oppikken van signalen en het (indien gewenst) organiseren van toerusting. Wij willen luisteren naar de Geest en onze ogen openhouden: waar op het kerkelijk terrein vinden jongeren elkaar en waar worden ons openingen gegeven om er voor de jongeren te zijn en misschien ook met elkaar als PGM samen op te trekken op het terrein van het jeugdwerk?

Seniorenwerk

Visie en verlangen

Evenals het jeugdwerk wordt het seniorenwerk van de PGM veelal binnen de eigen wijkgemeenten opgezet, op een manier die bij de eigen wijkgemeenten past.
Op dit moment (medio 2026) vindt het volgende seniorenwerk binnen de wijkgemeenten plaats:

Ark	*Ichthus*	*Ontmoetingskerk*
Seniorenmiddagen voor mensen binnen en buiten de Arkgemeente (maandelijks) 75+-middagen met maaltijd (4 x p. jr.)	Seniorenkring: ontmoeting en Bijbelstudie (maandelijks)	'Gewoon gezellig' (niet specifiek voor senioren)
Seniorenbezoekwerk	Seniorenbezoekwerk (vanaf 80 jr.) door contactpersonen en predikant (min. 1 x p. jr.)	Seniorenbezoekwerk (vanaf 80 jr.), door predikant, ouderling seniorenpastoraat en wijkmedewerkers.

De senioren vormen, evenals de andere leeftijdsgroepen binnen de gemeente, een belangrijke doelgroep. Naarmate men ouder wordt heeft men vaak veel ervaringen opgedaan (vreugdevolle ervaringen, maar ook verlieservaringen, andere vormen van gebrokenheid en fysieke zorgen) en kan het leven ingrijpend veranderen. Het is belangrijk dat er mensen beschikbaar zijn, waar de oudste gemeenteleden samen voor het aangezicht van God hun levensverhalen mee kunnen delen. Een uitdaging vormt echter het zoeken van deze mensen: de vijver aan (pastorale) vrijwilligers wordt in de afgelopen jaren steeds een stukje kleiner. En regelmatig behoren diegenen die bij het seniorenwerk betrokken zijn, zelf ook tot de doelgroep senioren.

Naast de zorg voor de senioren binnen de eigen wijkgemeenten, is de PGM samen met andere kerken en gemeenten betrokken op de woonzorgcentra binnen Maarssen (Maria Dommer, de Merenhoef en Snavelenburg) door o.a. het verzorgen van de weeksluitingen en het leveren van vrijwilligers.
Wat betreft het contact met de woonzorgcentra in Maarssen: als PGM hebben wij de taak op ons genomen om de Avondmaalsvieringen bij toerbeurt in Maria Dommer, de Merenhoef en Snavelenburg te verzorgen. Concreet betekent dit dat de wijkpredikanten van onze PGM in deze Avondmaalsvieringen voorgaan en dat naast de predikant ook ander ambtelijke vertegenwoordiging (diaken en ouderling) aanwezig is tijdens de Avondmaalsvieringen.

Mogelijkheden

Het seniorenwerk is een kostbaar onderdeel van de protestantse gemeente Maarssen, mede omdat de senioren een relatief groot onderdeel van ons ledenbestand vormen. Of het meerwaarde heeft dat het seniorenwerk ook wijkgemeente-overstijgend wordt opgepakt, is echter de vraag. Aangezien het persoonlijke contact een belangrijke pijler vormt binnen het seniorenwerk, is het belangrijk om zo dicht mogelijk bij de 'eigen' gemeenteleden te blijven. Daarnaast wordt er ook buiten de PGM gelukkig op diverse manieren aandacht besteed aan de seniorendoelgroep, o.a. door de Zonnebloem, het Dorpshuis in Maarssen en ook andere organisaties en stichtingen.

Concretisering

- Er zal wat seniorenwerk betreft om bovengenoemde redenen niet gelijk worden gewerkt aan nauwere samenwerking. Wel is het goed om bij nieuwe initiatieven altijd de vraag te stellen of dit voor de eigen wijkgemeente of voor de PGM als geheel zinvol zal zijn. Er zijn bijvoorbeeld (godsdienstige, maatschappelijke en ethische) thema's, die op een gezamenlijke ontmoeting zouden kunnen worden besproken. Het samenwerken is ook in dezen geen doel op zich, het gaat erom dat de wijkgemeenten zo goed mogelijk zorg besteden aan de senioren. Wanneer samenwerking daarbij nuttig is, is dat zeker aanbevolen.
- Verder zou er nadere samenwerking kunnen worden gezocht op het terrein van hulp aan ouderen, bijvoorbeeld een 'belastingmiddag', of andere praktische zaken. Iets kan gezamenlijk worden opgezet, maar het is ook mogelijk om als wijkgemeente iets op te zetten en vrijwilligers vanuit de andere wijkgemeenten bij het initiatief te betrekken.

De missionaire en diaconale roeping

Visie en verlangen

Wat betreft onze *diaconale verantwoordelijkheid* wordt er vanuit de drie wijkraden van diakenen op diverse manieren samengewerkt, aangezien de diaconale wijkraden van de Ark, Ichthus en Ontmoetingskerk samen één diaconie vormen. De diaconie van de PGM organiseert enkele gezamenlijke acties, waarbij de wijkraden van de diakenen zijn betrokken.
De diakenen van de PGM zijn daarnaast via een platform verbonden met diakenen en diaconaal betrokkenen van andere kerken: het Platform Diaconaal Overleg Maarssen (PDOM).[9]
Naast deze diaconale samenwerkingsvormen van de PGM kennen de wijkgemeenten soms ook nog afzonderlijke samenwerkingsvormen. De diakenen van de Ichthusgemeente werken bijvoorbeeld op bepaalde terreinen samen met de diakenen van cgk-gemeente De Hoeksteen.

Omdat er veel diaconale organisatievormen zijn (wijkraad van de diaconie, diaconie van de PGM, diaconaal platform Maarssen en andere samenwerkingsvormen), is het belangrijk om in de toekomst goed af te wegen wat in welke organisatievorm zal worden verricht. De versnippering van de diaconale organisatie zorgt voor veel (extra) organisatie en communicatie: energie die je het liefst concreet zou willen besteden aan hulp voor de kwetsbare ander.

Aangezien de ene wijkgemeente diaconaal sterker binnen Maarssen vertegenwoordigd is dan de andere wijkgemeente, is het belangrijk om gebruik te maken van elkaars kennis en ervaring. Het is niet de bedoeling om allemaal verschillende diaconale initiatieven op te stapelen, beter is het om bij de vruchtbare initiatieven elkaar te helpen en te versterken.

Het *missionaire werkveld* binnen de PGM omvat 1. het aanbieden van een Alphacursus, 2. het ondersteunen van diverse zendingsprojecten (waar de afzonderlijke wijkgemeenten een verbinding mee hebben).
Vanuit de PGM worden geen andere missionaire activiteiten georganiseerd. Wel is er een aantal kerkdiensten in het jaar die een wat meer laagdrempelig karakter hebben: de zangdiensten in de Ark (Arkgemeente), de Kerstnachtdienst en ‘Beer op Schoot (Ontmoetingskerkgemeente) en de zangdiensten in de Dorpskerk (Ichthusgemeente).
Het is ons verlangen om in de komende jaren met elkaar over onze missionaire presentie in Maarssen in gesprek te zijn.

Mogelijkheden

Als PGM beschikken wij over een aantal gebouwen die zeer geschikt zijn voor missionair-diaconale activiteiten: een monumentale Dorpskerk, een zojuist gerenoveerde Open Hof (2026), een kerkelijk centrum De Ark dat nu reeds als ‘dorpshuis’ dienst doet, ’t Trefpunt en het Honk nabij de Dorpskerk. Ook is er binnen de drie wijkgemeenten het verlangen om meer verbinding te hebben met ‘de buurt’ te hebben. De ruime beschikbaarheid over gebouwen staat echter in contrast met de beschikbaarheid aan menskracht, waardoor het soms zoeken is naar hoe wij missionair-diaconaal present kunnen zijn/blijven. We moeten niet al te grote idealen koesteren.

---

[9] *Doel van het platform is om vanuit de plaatselijke kerken een bijdrage te leveren aan de bestrijding van de armoede en de sociale uitsluiting in Maarssen. Voor mensen in Maarssen die tussen de wal en het schip dreigen te vallen is vanuit dit platform ook een noodfonds ingesteld. De ondersteuning van de kerken is aanvullend op die van de lokale overheid. Het gaat hierbij niet om langdurige financiële hulp, maar om eenmalige financiële ondersteuning*. (Bron: www.pdom.nl)

Gelukkig wordt er op diverse manieren op diaconaal vlak al samengewerkt, o.a. met de ‘zomeractie’ en de ‘winteractie’ van het college van diakenen van de PGM, maar ook in breder verband met de andere kerken en gemeenten in Maarssen (PDOM). Wij zijn dankbaar voor alle vormen van samenwerking die er zijn. Continuering is daarom belangrijker dan intensivering, maar het is goed om op diaconaal niveau ‘breed te denken’: waar kunnen wij als kerken van Maarssen dienstbaar zijn aan de samenleving, in het bijzonder aan de meest kwetsbaren binnen de samenleving?

Concretisering

Op dit moment (2026) wordt in Maarssen Dorp twee keer per jaar een Alphacursus aangeboden: in het begin van het jaar door de wijkgemeente Ichthus en cgk-gemeente De Hoeksteen. In de tweede helft van het jaar door wijkgemeente Ontmoetingskerk en de Heilige Hartkerk. Wanneer er voldoende deelnemers zijn, zal dit aanbod worden gecontinueerd.
Het is belangrijk om ook Maarssenbroek bij het Alphawerk te betrekken. Om deze reden is de Alphacursus van de Ichthusgemeente en de Hoeksteengemeente ook een keer in de Ark gehouden (2024-2025). Nu in Maarssenbroek een aantal nieuwe wijken wordt gebouwd, is de vraag alleen nog maar belangrijker hoe wij ook de (nieuwe) inwoners van Maarssen(broek) kunnen bereiken. De wijkgemeenten in Maarsen Dorp zullen daarom voor het Alphawerk het contact met de Arkgemeente vasthouden, wat betreft organisatie of het uitnodigen van mensen.

Het is ons verlangen om in de komende jaren met elkaar over onze missionaire presentie in Maarssen in gesprek te zijn. Dit kan tamelijk eenvoudig door elkaar op de hoogte te houden van missionaire initiatieven die door de verschillende wijkgemeenten worden genomen, maar ook kunnen de bezinningsmomenten tijden de vergaderingen van de Algemene Kerkenraad hiervoor worden benut.

Terwijl binnen de Algemene Kerkenraad het gesprek over onze missionaire-diaconale presentie in Maarssen gevoerd blijft worden en wij tegelijkertijd daarin ook de verbinding met andere kerken en gemeenten in Maarssen zoeken, wordt op wijkniveau door de verschillende wijkgemeenten aan een aantal missionair-diaconale initiatieven vormgegeven. Iedere wijkgemeente heeft zo zijn eigen activiteiten en initiatieven.[10] Het is goed om daarin van elkaar kennis op te doen en waar nodig gebruik te maken van elkaars talenten en mogelijk ook vrijwilligers.

[10] Door de diakenen van wijkgemeente Ontmoetingskerk wordt bijvoorbeeld wekelijks ‘Koffie en meer’ georganiseerd en maandelijks het ‘12-uurtje’ (een lunch).

De materiële zaken

Visie, verlangen en mogelijkheden

Sinds de oprichting van de Protestantse Gemeente Maarssen is er weinig gesproken over een visie op de kerkelijke gebouwen. Uiteraard heeft het college van kerkrentmeesters door de jaren heen zorg gedragen voor het gebruik en het onderhoud van de kerkelijke gebouwen, maar de 'kerkelijke gebouwen' vormden zeker aan de start van de PGM een gevoelig gesprekspunt: wijkgemeenten wilden het liefst een eigen vierplek (= locatie voor de kerkdiensten) vasthouden en zoveel mogelijk over de eigen financiën kunnen beslissen. Om deze reden is het principe 'de eigen broek ophouden' voorrang gegeven boven het gezamenlijke gesprek.
Inmiddels is er een stukje meer openheid gekomen om met elkaar in gesprek te gaan over de gebouwen en de bijbehorende financiën. Men hecht als wijkgemeenten nog steeds grote waarde aan een eigen vierplek, maar de (kerkenraden van de) wijkgemeenten ervaren wat minder spanning om met elkaar nieuwe mogelijkheden te verkennen, met elkaar mee te denken en elkaar iets te gunnen. Mede door de gezamenlijke diensten van twee of drie wijkgemeenten samen is men binnen de PGM ook wat meer gewend geraakt om over de eigen kerk(gebouwen)muren te kijken.

Op 7 mei 2025 is er een eerste bijeenkomst geweest over het gebouwenbeheer, waarbij de Algemene Kerkenraad, afgevaardigden van de wijkraden van kerkrentmeesters, de campuscommissie, leden van het beheer van de kerkelijke begraafplaats en het college van kerkrentmeesters aanwezig waren. Tijdens deze bijeenkomst is met elkaar nader besproken wie welke verantwoordelijkheid draagt, voor welke uitdagingen wij staan en welke praktische zaken nu reeds opgepakt zouden kunnen worden.

Mogelijkheden

Binnen de Algemene Kerkenraad is met dankbaarheid teruggekeken op de eerste bijeenkomst over 'gebouwenbeheer'. Er lijkt in de loop der jaren een bepaalde 'gezamenlijkheid' te zijn gegroeid. Anderzijds heeft de Algemene Kerkenraad geconcludeerd dat het nog te vroeg is om over herverdeling, afstoten of alternatief gebruik van de kerkelijke gebouwen te spreken. Gelukkig is de financiële noodzaak ook nog niet aanwezig om bijvoorbeeld gebouwen af te stoten. Anderzijds zal er tussen nu en tien jaar (2026-2036) waarschijnlijk wel echt concreet beleid geformuleerd moeten worden genomen wat betreft onze materiele goederen. De noodzaak hiertoe betreft misschien niet eens de krimpende financiën, maar als de lijn zich voortzet zullen wij over een aantal jaren te weinig beschikbare gemeenteleden hebben om alle gebouwen goed te beheren (onderhoud, schoonmaak en verhuur).

Naast het gesprek over (het beheer van) de gebouwen is het verstandig om te verkennen of wij ook op andere vlakken van het kerkelijk beheer en andere praktische zaken nog meer kunnen samenwerken. Denk aan zaken als: gezamenlijke administratie, financiële afhandelingen, websitebeheer, energiebesparing etc. Wanneer hier (nog meer) wordt samengewerkt, kan dit de druk op de vrijwilligers en wellicht ook de kosten verlagen.
Met dankbaarheid kunnen wij stellen dat het zoeken van samenwerking op dergelijke terreinen al behoorlijk op gang is gekomen.

Concretisering

Omdat het gesprek over de kerkelijke gebouwen nog wat stroef verloopt, is binnen de Algemene Kerkenraad besloten (juni 2025) om in de komende twee jaar het gesprek over het behoud of het afstoten van gebouwen niet opnieuw te openen. Uiteraard kan vanuit een afzonderlijke wijkgemeente wel het gesprek worden aangegaan, maar vanuit de Algemene Kerkenraad zal een dergelijk gesprek niet worden geïnstigeerd. We willen hiermee voorkomen dat er binnen de PGM 'top-down' zal worden bestuurd.

In de komende jaren zal echter wel het gesprek worden gevoerd over *het gebruik van elkaars gebouwen*: wat kan de Open Hof bijvoorbeeld betekenen voor de Ichthusgemeente en 't Honk voor de Ontmoetingskerkgemeente? Wat kan er gezamenlijk in de Ark worden georganiseerd, aangezien dit gebouw het meest klimaatvriendelijk is? En zou de Dorpskerk nog meer gebruikt kunnen worden voor missionair-diaconale activiteiten? Zou het bovendien een idee zijn om een gezamenlijke plek voor de jeugd te organiseren, aangezien elke wijkgemeente graag voor zijn kleine groep jongeren een veilige en fijne plek wil bieden? Kern van dit gesprek over het gebruik van elkaars gebouwen is: *kunnen wij op een meer efficiënte manier gebruik maken van onze gebouwen en welke gebouwen zijn hiervoor het meest nodig/geschikt?*

Tussen de twee en de tien jaar zullen wij vervolgens ook het gesprek aangaan over het beheer en behoud van de kerkelijke gebouwen. Er zullen waarschijnlijk naar verloop van een aantal jaren ook echt knopen doorgehakt moeten worden. Omdat er nu nog geen sprake is van een acute noodzaak (en er dus geen noodgrepen hoeven plaats te vinden) en de sfeer binnen de Algemene Kerkenraad goed is, is het verstandig om een dergelijk gesprek niet te lang uit te stellen en deze tijd goed te benutten.
Bij de bespreking van een dergelijk omvattend thema behoort het tot de mogelijkheden om op een bepaald moment externe begeleiding in te schakelen, bijvoorbeeld een interimpredikant die gespecialiseerd is in kerkgebouwenbeheer.

In schema:

Het is belangrijk om in onze bezinning op de kerkelijke gebouwen het gesprek breder te trekken dan het al-dan-niet-behouden van de vierplekken. De kernvraag van het gesprek over het behoud en beheer van gebouwen behoort daarom niet te zijn: 'hoe kunnen wij zo goed en lang mogelijk onze gebouwen behouden?' Maar: 'hoe kunnen en willen wij als PGM in Maarssen present zijn?' De vraag is dus niet allereerst een vraag wat betreft onze middelen, maar een vraag over onze roeping:

hoe kunnen wij
met de middelen en menskracht die wij tot onze beschikking hebben
op de plek waar wij aan elkaar zijn gegeven
onze roeping vervullen
om God te eren en de naaste tot een zegen te zijn?

Als PGM dragen wij immers niet alleen zorg voor de voortzetting van de kerkdiensten, maar zien wij onze roeping breder: missionair-diaconaal present zijn in Maarssen, gastvrij zijn voor de buurt, dienstbaar zijn aan de (burgerlijke) gemeente en de gemeenschap.

Andere vormen van samenwerking

In dit hoofdstuk zullen diverse zaken aan bod komen wat betreft het samen-PGM-zijn, zaken die niet direct onder een van de bovengenoemde werkvelden van onze PGM vallen. Het betreft allerlei losse thema's: zaken die al jarenlang gezamenlijk worden opgepakt, ideeën die onderweg naar dit beleidsplan zijn geopperd, thema's die al langer spelen of praktische vormen van samenwerking die opeens zijn ontstaan. Vanwege deze losse thema's zal van het vaste format van de voorgaande hoofdstukken ('visie en verlangen', 'mogelijkheden', 'concretiseringen') worden afgeweken en de dingen thematisch worden benoemd en uitgewerkt.

Predikanten

Voor het samenleven als PGM is het belangrijk dat de predikanten van de PGM wijkoverstijgend denken en werken. Predikanten hebben (ook) in dit opzicht een voorgangersrol: zij gaan de wijkgemeenten voor in het samen gemeente zijn.

Bij het beroepen van een predikant zal daarom aan de kandidaten kenbaar worden gemaakt dat het belangrijk is om niet alleen predikant van de eigen wijkgemeente te willen zijn, maar om ook binnen het geheel van de PGM te willen en kunnen functioneren.

Indien mogelijk zal bij vacature van een van de wijkgemeenten een predikant van een andere wijkgemeente binnen de PGM als consulent worden gevraagd.

Bij (vakantie)afwezigheid van een van de predikanten kan een beroep kunnen worden gedaan op een van de andere predikanten binnen de PGM. De mogelijkheid hiervan hangt af van een aantal factoren (o.a. vacatures binnen de PGM, de belastbaarheid van de predikanten) en ook zal in sommige situaties mogelijk een beroep worden gedaan op bijvoorbeeld een emerituspredikant die lid is van de PGM of een predikant die op een andere manier betrokken is bij een van de wijkgemeenten.

Vertrouwenspersonen

Sinds enkele jaren zijn in iedere wijkgemeente een tweetal vertrouwenspersonen aangesteld. De vertrouwenspersonen van de wijkgemeenten onderhouden met elkaar contact en stemmen met elkaar af om gebruik te maken van de toerusting(smomenten) die wordt aangeboden vanuit de PKN.
De vertrouwenspersonen hebben allereerst een functie binnen de eigen wijkgemeente, maar ook kan vanuit een andere wijkgemeente indien nodig een beroep gedaan worden op een van de vertrouwenspersonen.

Veilige kerk

Naast de aanstelling van vertrouwenspersonen voor de wijkgemeente en voor de PGM als geheel, heeft de PGM ook een protocol ontwikkeld voor sociale veiligheid.[11]

> Sociale veiligheid betekent dat leden en gasten zich beschermd weten en voelen tegen grensoverschrijdend gedrag. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we het overschrijden van normen (gedragscode) en de wet. Zoals bijvoorbeeld: zeden, verduistering, pesten, groepsdruk, geweld etc. Samen met de Protestantse

[11] Zie: https://pkn-maarssen.nl/sociale-veiligheid/

> Kerk in Nederland werken wij actief mee aan de bescherming van alle leden. Bewustwording en preventie zijn belangrijke ingrediënten die bijdragen aan een sociaal veilige omgeving.

Er is o.a. een gedragscode opgesteld, die geldt binnen de PGM. De gedragscode geeft grenzen aan in het contact tussen vrijwilligers en kwetsbare personen. Deze code dient door iedereen die een functie binnen onze gemeente vervult, te worden onderschreven. Alle vrijwilligers worden bij aanvang van hun vrijwilligerswerk, gewezen op deze gedragscode.[12]
Daarnaast wordt van alle vrijwilligers binnen de PGM die te maken hebben met pastorale zaken, financiële zaken of binnen het jeugdwerk actief zijn een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) geëist.

Communicatie

Sinds vele jaren wordt door de drie wijkgemeenten gezamenlijk een kerkblad uitgegeven: *Kerk op weg*. Ook beschikt de PGM over een gezamenlijke website www.pkn-maarssen.nl, waarop kan worden doorgeklikt naar de websites van de afzonderlijke wijkgemeenten.
Omdat communicatie steeds meer via de digitale weg gaat en via social media (de Ichthuswijkgemeente en wijkgemeente Ontmoetingskerk hebben allebei een 'gemeentebrief' en eigen 'kerk-app'), is het de vraag of *Kerk op weg* in de toekomst rendabel blijft. Vooral de jongere generaties lezen niet veel paperbased en zijn daarnaast ook vaak minder bij het geheel van de PGM betrokken. Op dit moment (2026) is het nog financieel haalbaar om een gezamenlijk kerkblad uit te brengen en wordt het kerkblad door veel gemeenteleden gelezen, ook door gemeenteleden die minder bij de (wijk)gemeente betrokken zijn. Dat laatste vormt een extra stimulans om via het gezamenlijke kerkblad te blijven communiceren: het kerkblad biedt missionaire mogelijkheden.
In de toekomst kijken blijft lastig: een mogelijk ander scenario kan ook zijn dat vanwege de intensievere samenwerking in de komende jaren het verlangen naar gezamenlijk communiceren juist groeit en dat media zoals *Kerk op weg* juist belangrijker zullen worden.

Om *Kerk op weg* nog wat relevanter te maken, willen wij in de komende tijd een katern in *Kerk op weg* toevoegen, waarin de activiteiten worden aangekondigd die openstaan voor de leden van alle wijkgemeenten.

Daarnaast is het ook belangrijk om buiten *Kerk op weg* zorgvuldig naar elkaar te communiceren over activiteiten en initiatieven: een berichtje van een andere wijkgemeente in de eigen kerkapp of misschien een afkondiging voor de dienst? Een goede communicatie zorgt ervoor dat dingen gemakkelijker samen worden opgepakt en dat de drempel naar elkaars gemeenteleven wordt verlaagd.

[12] Zie: https://pkn-maarssen.nl/wp-content/uploads/2024/10/Gedragscode_vrijwilligers_PGM.pdf

Evaluatie en bijstellen

Dit eerste beleidsplan van de PGM kent een pragmatisch inslag. Er worden in dit beleidsplan geen grote ambities verwoord, maar er is voorzichtig gezocht hoe wij als wijkgemeenten binnen de PGM zo goed mogelijk vanuit de huidige situatie kunnen samenwerken en elkaar tot zegen kunnen zijn. Er is binnen de PGM geen urgente drang om alles samen te doen. De nadruk in dit beleidsplan ligt op het langzaam naar elkaar toegroeien en het elkaar tevens ruimte geven voor het eigen (geestelijk) leven en beleven.

Vanwege deze pragmatische insteek is het wel belangrijk om de 'pragmatiek' goed in de gaten te houden. Daarom zullen de actualiteit en effectiviteit van het beleidsplan steeds worden gemonitord en geëvalueerd. *Elk jaar zal de Algemene Kerkenraad in haar eerste vergadering van een kalenderjaar het beleidsplan bespreken*.[13]
In deze jaarlijkse evaluatie zal met elkaar worden besproken of en hoe de verlangens, mogelijkheden en concretiseringen van het beleidsplan een plek hebben ontvangen in het werken en leven van de PGM. Zijn er stappen gezet? Is het haalbaar? Is er nader beleid gemaakt? Wat zijn onze zegeningen en wat zijn of blijven uitdagingen?
Vanuit dit gesprek binnen de Algemene Kerkenraad zullen vervolgens die dingen worden geagendeerd, waarmee op korte termijn (= binnen het bestek van dit beleidsplan, 2026-2031) aan de slag moet worden gegaan.
Wanneer de Algemene Kerkenraad het beleidsplan wil aanpassen, of aanvullend beleid uitstippelt, zal dit aan de wijkgemeenten worden voorgelegd. Wij willen immers voorkomen dat beleidskeuzes vanuit de Algemene Kerkenraad worden opgelegd.

Om top-down-bestuur te voorkomen is het tevens heel waardevol wanneer het beleidsplan van de PGM ook binnen de wijkraden van de wijkgemeenten jaarlijks onder de aandacht zal worden gebracht. Een goed moment hiervoor is de decembervergadering of januarivergadering van de wijkkerkenraad. Op deze manier kan vanuit de wijkkerkenraden direct input (vragen, opmerkingen, ideeën) worden geleverd voor de bespreking van het beleidsplan van de PGM binnen de Algemene Kerkenraad tijdens de eerste vergadering van het kalenderjaar.

Dit eerste beleidsplan van de PGM is, zoals al een aantal keren genoemd, heel pragmatisch van aard. Wij spreken de hoop en het verlangen uit dat met een volgend beleidsplan een verdiepingsslag kan worden gemaakt: waar willen wij naartoe? Hoe en hoezeer zijn wij naar elkaar toe gegroeid? En waarin willen wij graag onze eigenheid koesteren en elkaar de ruimte geven? Maar vooral ook de geestelijke vraag: waarin zien wij God met Zijn Geest aan het werk binnen de PGM en welke weg opent de Geest van God voor ons? Immers:

Wij zijn in Hem gedoopt, Hij zalft ons met zijn vuur,
Hij is een bron van hoop in alle dorst en duur.
Wie weet vanwaar Hij komt, wie wordt zijn licht gewaar?
Hij opent ons de mond en schenkt ons aan elkaar.

Lied 686, couplet 2 (Liedboek 2013)

[13] Er is gekozen voor de eerste vergadering van het kalenderjaar, omdat deze vergadering midden in het kerkelijke seizoen valt. De 'kerkelijke motor is dan al even aan het draaien' waardoor er zicht is op wat er binnen de (wijk)gemeente(n) speelt. Anderzijds is er nog een aantal maanden in het vooruitzicht om dingen op te pakken, voordat het kerkelijk seizoen weer ten einde zal zijn.

Bijlage 1: Ledenstatistiek PGM

Geregistreerde leden: Per 01-01-2026	PWG De Ark	PWG Ichthus	PWG Ontmoetingskerk	PGM Maarssen
Belijdende leden	432	212	389	1.033
Doopleden	554	289	423	1.266
Sub totaal LEDEN	**986**	**501**	**812**	**2.299**
Ongedoopt	4	1	7	12
Meegeregistreerden	160	41	69	270
Vriend	33	10	34	77
Totaal geregistreerd	**1.183**	**553**	**922**	**2.658**

Pastorale eenheden: Per 01-01-2026	PWG De Ark	PWG Ichthus	PWG Ontmoetingskerk	PGM Maarssen
PE hoofd	794	374	592	1.760
Partner	257	129	212	598
Kind	126	50	111	287
Overig	6		7	13
Totaal	**1.183**	**553**	**922**	**2.658**

Leeftijdsopbouw: Per 01-01-2026	PWG De Ark	PWG Ichthus	PWG Ontmoetingskerk	PGM Maarssen
0 t/m 4 jaar	5	7	16	28
5 t/m 9 jaar	15	10	15	40
10 t/m 14 jaar	23	13	17	53
15 t/m 19 jaar	31	19	27	77
20 t/m 24 jaar	19	9	26	54
25 t/m 29 jaar	24	13	29	66
30 t/m 34 jaar	38	17	40	95
35 t/m 39 jaar	50	29	43	122
40 t/m 44 jaar	68	31	39	138
45 t/m 49 jaar	72	22	43	137
50 t/m 54 jaar	53	30	33	116
55 t/m 59 jaar	70	45	68	183
60 t/m 64 jaar	109	51	99	259
65 t/m 69 jaar	157	42	90	289
70 t/m 74 jaar	182	62	85	329
75 t/m 79 jaar	146	53	89	288
80 t/m 85 jaar	73	38	68	179
85 t/m 89 jaar	34	28	54	116
90 t/m 94 jaar	10	30	32	72
95 t/m 99 jaar	4	4	9	17
100 jaar e.o.				
Totaal leden	**1.183**	**553**	**922**	**2.658**

Overzicht leden vanaf 2015

PGM	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Belijdend	1.598	1.536	1.471	1.423	1.381	1.327
Doop	1.739	1.715	1.681	1.646	1.606	1.544
Totaal	**3.337**	**3.251**	**3.152**	**3.069**	**2.987**	**2.871**

PGM	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belijdend	1.238	1.188	1.141	1.093	1.062	1.033
Doop	1.475	1.414	1.368	1.327	1.295	1.266
Totaal	**2.713**	**2.602**	**2.517**	**2.420**	**2.357**	**2.299**

PWG De Ark	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belijdend	704	665	615	590	573	553	517	495	484	467	449	432
Doop	796	762	737	729	706	680	664	626	606	589	569	554
Totaal	**1.500**	**1.427**	**1.352**	**1.319**	**1.279**	**1.233**	**1.181**	**1.121**	**1.098**	**1.056**	**1.018**	**986**

PWG Ichthus	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Belijdend	257	255	255	254	253	237	217	217	208	210	210	212
Doop	368	367	357	344	343	320	319	314	301	302	289	289
Totaal	**625**	**622**	**612**	**598**	**596**	**557**	**536**	**531**	**509**	**512**	**499**	**501**

PWG OMK	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belijdend	637	616	601	579	555	537	504	476	449	416	403	389
Doop	575	586	587	573	557	544	492	474	461	436	437	423
Totaal	**1.212**	**1.202**	**1.188**	**1.152**	**1.112**	**1.081**	**996**	**950**	**910**	**852**	**840**	**812**